

121 § Kampin kappelin toimintamallin hyväksyminen, Kampin kappelin laajennuksen enimmäiskustannusarvion hyväksyminen sekä hankkeesta päättäminen

Päätösehdotus

Seurakuntayhtymän johtaja Juha Rintamäki

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että tämä päättää

- 1) hyväksyä Kampin kappelin toimintamallin toiminnan toteuttamisen perustaksi,
- 2) hyväksyä Kampin kappelin laajennushankkeen investoinnille lisätalousarvion määrältään 600.000 euroa vuodelle 2021,
- 3) hyväksyä hankkeen enimmäiskustannusarvioksi 2.500.000 euroa (sis. alv. 24 %) hintatasossa 101,0/01.2021 Haahtela-indeksi (101/21), josta vuodelle 2020 kohdistui 233.746,14 euroa, vuodelle 2021 kohdistuu noin 600.000 euroa ja vuodelle 2022 noin 1.667.000 euroa. Enimmäiskustannusarvio sisältää rakentamis-, suunnittelu-, hallinnointi- ja valvontakustannuksia kuten myös hankkeen erityispiirteet huomioivat hankevaraukset sekä yksikömmääriin sidottujen töiden muutokset,
- 4) oikeuttaa yhteisen kirkkoneuvoston valitsemaan laajennuksen urakoitsijan ja käynnistämään Kampin kappelin laajennuksen rakennustyöt, kun edellytykset rahoituksen puolesta ovat kunnossa

Päätös

Asia siirrettiin yhteisen kirkkoneuvoston 6.5.2021 kokoukseen.

Selostus

Yleistä

Kampin kappeli on valmistunut 2012 ja sen on suunnitellut Arkkitehti-toimisto K2S Oy. Kampin kappeliin on sijoitettu hiljentymiseen tarkoitettu kappeliosa, tuloaula, sosiaalitala työntekijöille ja tarvittavat wc- ja tekniset tilat. Kampin kappelista tuli heti valmistuttuaan suosittu käyntikohta niin turisteille ympäri maailman kuin keskusteluapua hakeville ihmisille. Ennen korona-aikaa kappelilla vieraili vuositasolla yli 300 000 kävijää (2019: 352 518 kävijää). Kokonaisuudessaan vierailijoita Kampin kappelissa on 24.1.2021 mennessä käynyt 2 192 045.

Kampin kappeli toimii kumppanuusperiaatteella Helsingin kaupungin sosiaalitoimen kanssa. Kaupungin organisaatiossa Kampin kappeli kuuluu 1.4.2021 päivitetyn kumppanuussopimuksen mukaisesti nuorten

palvelut ja aikuissosiaalityö, pohjoisen aikuissosiaalityö alle sosiaali-neuvonnan tiimiin. Kampin kappeliin jalkautuu sosiaaliohjaaja arkipäivi-nä. Kampin kappelilta saa ajanvarauksetta myös sosiaaliohjausta- ja neuvontaa. Keskusteluapua ja sosiaaliohjausta hakee kappelilta kuu-kausittain keskimäärin 160 ihmistä. Keskusteluita kävijöiden kanssa on käyty yli 17 000.

Kampin kappelin toimintamalli

Kampin kappeli on avoimesti kristillinen rakennus keskeisellä paikalla Helsingin keskustassa. Kampin kappelin avulla Kirkko Helsingissä on jalkautunut ihmisten keskelle ja viestii olemassaolollaan sekä toiminnal-laan, että jokainen ihminen on tärkeä, jokainen on tervetullut. Kappelin kävijämäärät osoittavat, että rakennus kiinnostaa sekä nähtävyytenä et-tä hiljentymisen paikkana. Kampin kappelin aukioloajat ovat ma-pe 8.00-20.00 ja la-su 10.00-18.00, erityispyhinä on poikkeavia aukioloai-koja. Kampin kappelissa työskentelee seurakuntayhtymän työntekijöinä 2 suntioita, tuntisuntio, 2 diakonia, pappi ja toiminnanjohtaja, Palmian ostopalveluna vartija sekä Helsingin kaupungilta sosiaaliohjaaja arkipäi-vinä.

Kirkon nelivuotiskertomuksessa nostettiin esiin kulttuurikristillisyyden murentuminen sekä etsijyyden ja uushenkisyyden kasvu. Kampin kap-peli kykenee avoimuudellaan osaltaan vastaamaan etsijöiden ja uus-henkisyyden tarpeisiin.

Kampin kappelin toiminnan kulmakivet ovat kohtaaminen ja hiljen-tyminen.

Kohtaaminen tarkoittaa jokaisen kävijän toivottamista vieraanvaraisesti tervetulleeksi kappeliin, sekä heidän hyvästelemistään lähtiessä. Kap-pelilla pyritään kohtaamaan jokainen kävijä ystävällisesti ja avoimesti sekä keskustelemaan heidän kanssaan lyhyesti esim. kappelin arkkiteh-tuurista tai kappelin historiasta, olematta kuitenkaan tungettelevia. Ku-kin kävijä haluaa tulla eri tavoin kohdatuksi ja kappelilla tarkkaillaan kä-vijöiden yksityisyyden ja henkilökohtaisen tilan tarvetta heidän vastates-saan tervehdykseen. Osa haluaa vaihtaa muutaman sanan, osa haluaa olla täysin omissa oloissaan ja osalla on tarve käydä syvällisempi kes-kustelu henkilökunnan tai vapaaehtoisen kanssa. Kappelin kävijöiden kokemusta kohtaamisen laadusta on selvitetty ja kehitetty kävijöille tee-tetyillä kyselyillä. (Liite. ”Kohtaamisen laatu 2016”, ”Kohtaamisen laatu 2017”)

Kohtaaminen Kampin kappelissa on kaikkea kävijän tervehtimisestä sielunhoidollisiin sekä psykososiaalisen tuen keskusteluihin. Keskuste-luasiakkaiden kokemuksia ja tarpeita on selvitetty mm. opinnäytetöiden avulla, joista saatujen tulosten perusteella toimintaa on kehitetty. (Liite. ”Opinnäytetyöt Kampin kappelista”) Ajoittain kohtaaminen on myös laa-jennettu käsittämään työssä esiin nousevien teemojen nostamista ylei-seen keskusteluun. Tästä esimerkkejä ovat talvivaatekeräys kaupungin asunnottomille sekä kaupungin katukuvassa näkyvien kerjäävien ihmis-

ten tilanteen esiin nostaminen puisen ”vaivaismummo” taideteoksen avulla.

Kampin kappelissa käytiin vuonna 2019 yli 1700 asiakaskeskustelua, näistä keskusteluista n. 2/3 käytiin seurakuntayhtymän työntekijöiden kanssa. Yleisimpiä keskustelun aiheita olivat: ”ihmissuhteet”, ”hengellisyys”, ”mielenterveysongelmat”, ”terveys/ sairaus/ kuntoutuminen”, ”huoli läheisestä tai läheisen ongelmat”, ”uskonnolliset asiat” sekä ”arjen hallinta”. Keskusteluapua hakeneiden sosioekonominen taustan tilastoinnissa kolme suurinta ryhmää olivat: ”eläkkeellä muusta syystä” (25%), ”ei tiedossa” (22%) ja ”työssäkäyvä” (21%). Keskustelutyötä Kampin kappelissa tehdään anonymisti ja kävijä päättää mitä itsestään meille kertoo. Tästä syystä 22% kohdalla keskusteluasiakkaista sosioekonominen asema ei ole tiedossa. Keskusteluapua hakeneiden ikäkaumassa työkäiset olivat suurin ryhmä: 41-64-vuotiaat 47%, 65-74-vuotiaat 17%, 30-40-vuotiaat 16%, 18-29-vuotiaat 14%, 75-90-vuotiaat 5%, alle 18-vuotiaat n.0,5%, yli 90-vuotiaat n.0,5%. Kappelin keskusteluapua käytettiin vuoden jokaisena päivänä. (Liite. ”Kampin kappelin kävijäseuranta 2019”)

Kampin kappeli on ainoa toimija Helsingissä, joka tarjoaa ajanvaraukse- tonta keskusteluapua näin laajoilla aukioloajoilla vuoden jokaisena päivänä. (Liite. ”Ajanvaraukse- tonta ja matalankynnyksen apua tarjoavat tahot Helsingissä”) Kampin kappelin keskusteluapua ei rajata tietyille käyttäjäryhmälle tai tietyille keskustelun aiheille. Kampin kappelilta ohjataan kävijöitä tilanteen mukaan kaupungin ja kolmannen sektorin toimijoille sekä kaupungin ja kolmannen sektorin toimijoilta Kampin kappelille. Laajat aukioloajat ovat selvityksen perusteella osalle kävijöistä turvana, jolla jaksaa seuraavaan päivään. Pelkkä tieto siitä, että jos aamulla on huono olo, niin voin mennä kappelille, auttaa jaksamaan, vaikka kappelille ei tulisikaan käymään. (Liite ”Kampin kappeli_ tutkimusraportti”)

Erityislaatuista kappelin keskusteluavulle on mahdollisuus nähdä työntekijä ja tutustua häneen jutustelemalla esim. arkkitehtuurista ennen päätöstä syvempään keskusteluun ryhtymisestä. Kappelilla työntekijän voi nähdä ja jopa haistaa paikan päällä ja työntekijän sopivuutta itselleen voi testata jutustelemalla sekä tunnistamalla millaista minun on olla tämän henkilön läheisyydessä.

Kampin kappelin toiminnassa erityistä on yhteistyö Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan kanssa kumppanuussopimuksella. Yhdessä Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan ja Helsingin seurakuntayhtymän verkostojen avulla Kampin kappelilla on kyky vastata suurimpaan osaan ihmisten haasteista. Kaupungin oma sosiaaliohjaaja saa vastauksen kaupungin toimijoilta selvittävään kysymykseen nopeammin kuin seurakuntayhtymän työntekijä. Myös seurakuntayhtymän työntekijälle vastataan seurakunnista tai yhteisistä palveluista nopeammin kuin kaupungin sosiaaliohjaajalle. Kaupungin ja seurakuntayhtymän yhteistyö saman katon alla Kampin kappelissa auttaa helsinkiläistä avun tarvisijaa saamaan avun mahdollisimman nopeasti.

Kampin kappelin toiminnassa erityistä on katu-uskottavuus sekä leimaantumisen pelon poissaolo. Kampin kappeli on kaunis rakennus yhdellä kaupungin vilkkaimmin liikennöidyistä kohdista. Kappeli on nähtävyyks, jota esitellään muualta tulleille vieraille tai sukulaisille. Kappeliin on helppo tulla ja sisäänpääsy on ilmainen. Kappelissa käyntiä ei tarvitse perustella.

Terapiassa käymisen sekä erilaisten keskusteluavun muotojen kynnystä on onnistuttu madaltamaan esim. korona-aikana julkisen keskustelun avulla. Silti monelle kynnyks avun hakemiseen on edelleen korkea. Kampin kappelissa tätä kynnystä on madallettu monin keinoin. Kappeli on auki vuoden jokaisena päivänä. Keskusteluavun hakijan ei tarvitse tarkistaa minä päivinä kappeli on auki. Kappeli tarjoaa ajanvarauksetonta keskusteluapua. Aukioloajat tulee tarkistaa, mutta sitä onko joku paikalla, ei tarvitse erikseen ottaa selvälle. Aikaa keskustelulle ei tarvitse varata. Jos kappeliin eksyy vahingossa ja kappelissa hetken hiljennyttyään pitkään mieltä painanut murhe pyrkii pintaan, voi sen heti jakaa aulaassa olevan työntekijän kanssa.

Erityislaatuista Kampin kappelin toimintamallissa on keskusteluavun tarjoaminen sakraalin hiljentymistilan yhteydessä. Saapuessaan hiljentymään kappelin kävijällä on jo intentio pysähtyä. Hiljentymisen ja pysähtymisen aikana voi nousta tarve jakaa oma ilo, suru tai elämäntilanne toisen ihmisen kanssa ja silloin Kampin kappelin henkilökunta on paikalla samassa tilassa. Kynnyks keskustelun aloittamiselle on matala. Kampin kappelilla on yhteistyössä Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistötoimiston kanssa selvitetty vuosien aikana erilaisia vaihtoehtoja vuokrata lisätilaa keskusteluiden käymiseen lähellä olevista rakennuksista tai kauppakeskuksesta. Vanhasta Linja-autoaseman rakennuksesta vuokrattu erillinen toimistotila on toiminut hyvin toimistotilana, mutta keskusteluita kävijöiden kanssa siellä on esim. turvallisuussyistä sekä erilliseen rakennukseen siirtymisestä johtuen käyty vain muutamia. Itkuisen tai kriisissä olevan kävijän kanssa siirtyminen kappelista Narinkkatorin poikki erilliseen keskustelutilaan poistaisi matalan kynnyksen kappelin keskusteluavun tarjonnasta. Erillinen kauppakeskuksessa sijaitseva keskustelutila on todettu samoista syistä toimimattomaksi vaihtoehdoksi. Kappelilla erityistä on juuri keskustelun aloittamisen mahdollisuus sakraalin hiljentymistilan yhteydessä. Asiakkaiden antaman palautteen sekä kappelin työssä saadun kokemuksen perusteella erillinen keskustelutila toisessa kiinteistössä ei ole vaihtoehto Kampin kappelin toimintamallin toteuttamiselle. (Liite. ” Kampin kappelin laajennustyöt lisäselvitys”)

Laajennushankkeen taustaa

Kampin kappelin tilat ovat ahtaat keskusteluavun ja sosiaaliohjauksen tarjoamiselle.

Kampin kappelin tilat havaittiin pian avaamisen jälkeen liian pieniksi sinne suunniteltuun toimintaan nähden. Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi 10.11.2011 Kampin kappelin henki-

löstömitoitukseksi 6 virkaa (toiminnanjohtaja, pappi, diakoniatyöntekijä, nuorisotyöntekijä ja 3 suntiota). Helsingin kaupungin sosiaaliviraston (nyk. sosiaali- ja terveystoimiala) työntekijänmitoitukseksi määriteltiin 2 sosiaalityöntekijää ja 2 sosiaaliohjaajaa. Kampin kappelin tilat olivat valmistuessaan tälle henkilöstömäärälle liian pienet. Tämä todettiin mm. YKN:n kokouksessa 4.4.2013: ”..Kolmas näkökohdista on, että kustannuspaineessa liitännäistilat tulivat liian pieniksi ja työ- ja taukotiloihin on tarve tehdä parannus..”. YKV päätti kokouksessaan 18.4.2013 ”hyväksyä kappelin sosiaali- ja työtilojen ratkaisuksi Arkkitehtitoimisto K2S Oy:n suunnitelman 22.3.2013 niiden rakentamisesta kohtaamis- / keskustelutilojen taakse ulkoportaan alle.”. (Liite. ” 180_2013_1 Kampin kappelin rakentamisen loppuraportti ja ehdotus sosiaali- ja työtilojen ratk”, ” 180_2013_1 Päätös Yhteinen kirkkoneuvosto 04.04” ja ”180_2013_1 Päätös Yhteinen kirkkovaltuusto 18.04”)

Yhteisen kirkkovaltuuston päätökseen nojaten Kampin kappelin toimintamallia on kehitetty, sillä ajatuksella, että keskustelutiloihin saadaan parannus. Vuonna 2013 tehtyä suunnitelmaa ei toteutettu ja seuraava suunnitelma tehtiin yhdessä arkkitehtitoimiston kanssa keväällä 2014. Siitä lähtien asia on ollut säännöllisesti esillä keskusteluissa Helsingin seurakuntayhtymän yhteisten palveluiden ja kiinteistötoimiston välillä. Viimeisin arkkitehtitoimisto K2S:n kanssa vuonna 2019 tehty suunnitelma kappelin työ- ja taukotilojen parannuksesta vastaa edellä kuvatun Kampin kappelin toimintamallin mukaisen työn tarpeisiin.

Tällä hetkellä keskusteluapua on annettu tuloaulassa, jossa liikkuu paljon muitakin ihmisiä, tai inva-WC:n vieressä, sermillä rajatussa tilassa. Nykyisessä rakennuksessa ei ole rauhallista paikkaa missä keskustella apua hakevien ihmisten kanssa hyvinkin arkaluontoisista asioista, joten Kampin kappelin laajennukselle on suuri tarve. Tarve on myös erilliselle toimistotilasta erilliselle henkilöstön taukotilalle. Kampin kappelin nykyisen toimisto- ja taukotilan pinta-ala n. 13,5m², kun siitä vähentää kalusteiden osuuden jää tilaa n.9m². Aamu- ja iltavuorojen vaihtokohdissa voi kyseistä tilaa käyttää 4-8 henkeä kerrallaan, jolloin mahdollisuus asiakas keskustelusta palautumiseen taukotilassa on olematon.

Nyt suunniteltuun noin 70 m² laajennusosaan on tulossa tiloja kohtaamisia varten ja työntekijöiden työ-/neuvottelutila. Kohtaamistiloja on suunniteltu laajennusosaan kaksi ja myös työ-/neuvottelutilaa on mahdollista käyttää tarvittaessa kohtaamisiin. Samalla laajennuksessa tulo-aula levenee ja pääsisäänkäynti siirtyy Narinkkatorin puolelle, joka tuo turvallisuutta työntekijöille, kun sisään pyrkivien henkilöiden havaittavuus paranee.

Hankkeen kulku

Laajennusta varten haettiin asemakaavan muutosta. Asemakaavamuutoshakemus lähetettiin Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastolle 3.10.2018 (hakemus on kirjattu Dynastyyn asianumerolle 55/2018, asiakirjanumerolla 21). Asemakaavan muutosta varten teetettiin arkkitehti- ja muita teknisiä suunnitelmia. Asemakaavan muutos hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 8.4.2020.

Laajennuksen suunnittelua jatkettiin asemakaavan muutosprosessin aikana. Arkkitehtisuunnittelusta vastaa alkuperäisen Kampin kappelin suunnitelman tehnyt Arkkitehtitoimisto K2S Oy, pääsuunnittelijana Mikko Summanen. Myös muut suunnittelualojen suunnittelijat ovat samat kuin alkuperäisessä hankkeessa. Käyttäjien kanssa on sovittu, että Kampin kappeli pidetään suljettuna rakentamisen ajan ja toiminnalle järjestetään väistötilat kappelin välittömästä läheisyydestä.

Hankkeella on voimassa oleva rakennuslupa, lupatunnus 4-1649-20-B. Olemassa olevan luvan mukaan rakennustyö on aloitettava viimeistään 07.07.2023 ja loppuunsaattettava viimeistään 07.07.2025.

Kampin kappelin laajennushankkeesta käytiin urakkakilpailu vuonna 2020. Laajennuksen lisäksi hankkeessa oli mukana kappelin puujulkisivujen huoltotyöt (sis. puujulkisivun huoltokäsittelyn ja osittaisen julkisivurimoituksen uusimisen). Laajennuksen käynnistämiseen ei saatu tarvittavaa päätöstä, eikä laajennukselle siten budjetoitu määräraha vuodelle 2021.

Puujulkisivun huoltotyö päätettiin kilpailuttaa omana urakkanaan, sillä kappelin julkisivut ovat odottaneet jo useamman vuoden tarvittavia huoltotoimenpiteitä. Huoltotyölle on budjetoitu oma määräraha vuodelle 2021. Puujulkisivun huoltotyön urakasta on tehty kiinteistöjohtajan päätös 74 § / 2021, ja työt kohteessa on tarkoitus toteuttaa ajalla 1.5.2021 - 30.8.2021.

Kappelin laajennuksesta järjestetään uudestaan oma urakkakilpailu. Laajennuksen urakka on tiukan aikataulun mukaan mahdollista toteuttaa puujulkisivujen huoltotyöurakan valmistumisen jälkeen. Laajennuksen alustava rakentamisaikataulu on 10/2021- 04/2022, mikäli urakkakilpailutus ja päätös toteutuksesta saadaan kesän 2021 aikana.

Hankkeen kokonaiskustannukset ja rahoitus

Hankkeen enimmäiskustannusarvio on 2.500.000 euroa (sis. alv. 24 %). Enimmäiskustannusarvioon sisältyy rakentamis-, suunnittelu-, hallinnointi- ja valvontakustannuksia, josta vuodelle 2020 kohdistui 233.746,14 euroa suunnittelu- ja rakennuslupakustannuksia. Lisäksi tulee varautua hankkeen erityispiirteet huomioiviin hankevarauksiin sekä yksikkömääriin sidottujen töiden muutoksiin.

Hankkeen enimmäiskustannusarviossa on lisäksi otettu huomioon edellisen kilpailutuksen arvioitua suuremmat urakoitsijoiden tarjousten kustannustasot vuodelle 2021 (vuonna 2020 käydyn urakkakilpailun perusteella).

Tämä laajennusurakka, kuten huoltotyöurakka, tulee toteuttaa sääsuojan (huputus) sisällä. Tämä kustannuserä olisi säästetty, mikäli urakat olisi alkuperäisen suunnitelman mukaan toteutettu samassa urakassa ja aikataulussa. Lisäksi rakennustyömaan perustaminen uudelleen tuo kustannuksia alkuperäiseen nähden lisää. Pandemian aiheuttamat riskivaraukset, joihin urakoitsijat todennäköisesti varautuvat tarjouksiinsa, lisää kustannusta.

Liitteet

- 25 Kohtaamisen laatu -kyselyn tulokset_Kampin kappeli_kesä 2016
- 26 Kohtaamisen laatu -kyselyn tulokset_Kampin kappeli_kesä 2017
- 27 Opinnäytetyöt Kampin kappelista
- 28 Kampin kappelin kävijäseuranta 2019
- 29 Ajanvarauksetonta ja matalankynnyksen apua tarjoavat tahot Helsingissä
- 30 Kampin kappeli_tutkimusraportti
- 31 Kampin kappelin laajennustyöt lisäselvitys
- 32 180_2013_1 Kampin kappelin rakentamisen loppuraportti ja ehdotus sosiaali- ja työtilojen ratk 202324_11_0
- 33 180_2013_1 Päätös Yhteinen kirkkoneuvosto 04.04 202842_1_0
- 34 180_2013_1 Päätös Yhteinen kirkkovaltuusto 18.04 203219_1_0
- 35 Helsingin ja Espoon seurakuntien tilat kauppakeskuksissa
- 36 Kampissa tarjottava keskusteluapu, kevät 2021_Perusraportti
- 37 Kävijävertailu Helsingin ja Espoon seurakuntien tilat kauppakeskuksissa

